

Det virkelige vrøvl

Verdens Gang 10/4-56

12-02-016

Peter Howards „De virkelige nyheter” på Det Norske Teatret

Noen amatører oppførte i går kveld et meget diskutert drama på Det Norske Teatret, ikke i den hensikt å gi publikum en kunstoplevelse. De ønsket å gjøre propaganda for en bestemt kristen idé.

Man kan fra tid til annen ha godt av å se utpreget idéteater, det er sogar god kristen tradisjon i slikt. Senantikken og Middelalderens gjøglere opptrådte med religiøse budskap.

Gruppens fremføring var i går en energisk amatørinnsats, nokså ujevn kanskje, men på mange måter akseptabel. Men de opptredende har åpenbart ikke hatt stor scenisk ærgjerrighet. For dem — og dermed for oss — har det viktigste vært å avlevere propaganda.

Som propaganda må stykket bedømmes. Som propaganda må det annammes eller forkastes.

Undertegnede kjente bare ett av de opptredende fjes, nemlig professor Elliv Skards. Etter forestillingen trådte han fram som gruppens leder og gjorde oppmerksom på at denne premièren fant sted en 9. april, altså en påminnelse om at nordmennene også en gang tidligere i historien har vært overfalt.

*

Dramaet «De virkelige nyheter» er forfattet av den engelske journalist Peter Howard som i dag kaller seg religiøs skribent. Han har tidligere virket i Londons sensasjonspresse. For øyeblikket er han Moralsk Opprustnings fremste dramaturg. Oppmerksomhet har han vakt med en artikkelsamling som heter «Idéer på marsj». Han er talerør nummer 1 for Frank Buchman, som ifølge hans ord «både gir og lever (?) et svar til alle verdens folk og regjeringer».

Intet mindre.

Om Moralsk Opprustnings skuespill har den feterte Elisabeth Bergner uttalt: «De er de mest intelligente skuespill i verden i dag. De er morgendagens teater.»

Intet mindre.

Anmeldt av ODD EIDEM

I programheftet finner man likeledes anerkjennende uttalelser av Si Bekkal, statsministeren i Marokko, av U Nu, statsministeren i Burma, samt av Lars Tvinde, skuespiller ved Det Norske Teatret som i går hadde proppfullt hus, til tross for at man spilte på riksmål.

*

Handling:

I storavisen «Dagens Ekko» har

man et redaksjonslokale der det henger et ordspråk tvers over bakveggen: «Sannheten skal frigjøre Eder.» De personer som opptrer er følgende: En sjefredaktør som gjennom to og en halv akt fremstilles som senil, korrupt og påfallende dum. (Påfallende, fordi han angivelig har gjort sitt blad til et av Englands største.) En nyhetsredaktør som er en kynisk løgner, en teateranmelder som drikker, horer og ser fem minutter av hver forestilling han skal anmelde, en utenriksminister som er så lastefull at fargen svart i sammenligning med ham fortøner seg hvit. (Fremstilt av professor Skard), en diabolisk herre som er redaktørens Mefisto — og endelig en meget ung mann med helteansikt.

En dag kommer utenriksministeren til redaksjonen, og gir avisen en såkalt kjempenyhet: I løpet av et par dager skal England slutte en utenrikspakt med Amerika. Hvis denne plan blir kjent før den fremlegges i Parlamentet, vil paktten ryke. Utenriksministeren er interessert i dette siste og han får følge med seks andre innen regjeringen. Skummelt egoistisk motiv: når statsministeren faller på dette, vil utenriksministeren selv bli statsminister.

Den unge journalisten får tilfeldigvis lese en av Moralsk Opprustnings brosjyrer, han nekter å

forfatte «nyheten» fordi han straks blir omvendt. Man skal nemlig være absolutt ærlig. Han omvender derpå den kyniske nyhetsredaktøren etterat de begge to har hatt en stille stund og skrevet ned beskjeder fra Gud. Den kyniske er altså ikke kynisk lenger. Utenriksministeren får også høre om brosjyren og innser i løpet av tre minutter at han er en selvisk skurk. Den stupide sjefredaktør mister sin stupiditet i løpet av to minutter, og slik fortsetter det redaksjonen gjennom altså som i eventyret «Vil du være med, så heng på». Undertegnede var spesielt interessert i hvordan det gikk teaterkritikeren. Med ham gikk det også bra. Han begynte å drikke melk. Det utenrikspolitiske resultat ble følgende at England sluttet pakt med Amerika, hvilket er i stykkets propagandaånd: Man må

begynne å omvende seg selv for at verden skal bli ny. Sjefens sekretær viste seg for øvrig å være kommunist, dessverre gikk han uomvendt ut av scenerommet.

Leseren vil muligens mene at dette referat ikke er sannferdig.

Men også anmelderen ble omvendt i går til den absolutte ærlighet. Han tenkte seg samtidig en norsk parallell:

Opp i Verdens Gangs redaksjon kommer — mens redaksjonens medlemmer er til stede — utenriksminister Lange. Han roper med tordenrøst gjennom korridorene at han har en statshemmelighet som ikke under noen omstendighet må bli kjent, og — fremdeles mens alle er til stede — forteller han sjefredaktør Christensen at Norge skal slutte militærpakt med USA. Imidlertid er Lange uvenner med Gerhardsen og ønsker følgelig ikke at paktten skal undertegnes. Han vil selv bli statsminister. Hvis VG trykker nyheten, vil Gerhardsen falle. I dette øyeblikk får de tilstedeværende lese en kronikk av professor Skard, den handler om Gud og om absolutt ærlighet. Etter lesningen forfatter Lange sin avskjedssøknad, Christensen slår seg for pannen, gir sin teateranmelder en flaske Solo, skriver en leder og bekjemper derved kommunismen på effektiv måte.

*

Det fremgår av det utvalgte propagandamateriale at Moralsk Opprustning er i ferd med å gi Vesten en ideologi som effektivt kan bekjempe samtlige tanker fra Kreml. Vi har sogar Elisabeth Bergners ord på at det ikke kan skrives mer intelligent dramatik enn Howards. Hun kunne ha tilføyd: Nå gleder seg Jerusalem, vi har sett Jesus Kristus i Readers Digest-utgave.

Meget kan muligens tyde på at russerne ikke ville blitt vettskremte hvis de i går hadde overvært forestillingen på Det Norske Teatret. Dersom dette drama virkelig er uttrykk for Vestens høyeste åndskraft, bør det i dag herske glede ved Moskva-floden.

*

Vesten har hukommelsestap i forhold til religionen, mener visstnok Mr. Howard. Kanskje han har rett. Men er ikke sannheten også den at han selv har mistet kontakten? I mine øyne er hans stykke en bespottelig profanering av den Jesus som var Guds, altså visdommens sønn.

Mesteren jaget en gang visse mennesker ut av templet. Hans disipler burde i dag sparke dem ned fra scenen.

*

Det undrer meg at stykkets redaksjonsmiljø virkelig er skapt av en forfatter som en gang har vært profesjonell avismann. Kunne ikke instruktøren fått hjelp av en åndsfrisk journalist? Husk også her at «sannheten skal frigjøre Eder».

VERDEN GANG
10 APRIL 1956